

Põhikooli ja gümnaasiumi uute riiklike õppekavade rakendamine ning õppekirjanduse uuendamise vajadus

Uute riiklike õppekavade rakendamine aastatel 2010–2013

28. jaanuaril 2010. aastal kinnitas Vabariigi Valitsus põhikooli ja gümnaasiumi riiklikud õppekavad. Määruste rakendussätete kohaselt viivad koolid oma õppekavad ning õppe- ja kasvatustegevuse riiklike õppekavadega vastavusse:

- 1) 1., 4. ja 7. klassi puhul hiljemalt 1. septembriks 2011. a;
- 2) 2., 5. ja 8. klassi puhul hiljemalt 1. septembriks 2012. a;
- 3) 3., 6. ja 9. klassi puhul hiljemalt 1. septembriks 2013. a.
- 4) gümnaasium 1. septembriks 2013. a.

Kehtiva põhikooli ja gümnaasiumi riikliku õppekava järgi (kinnitatud 2002. aastal) võivad jätkata õppimist: 2010/2011. õppeaastal kõik klassid;
2011/2012. õppeaastal 2.–3., 5.–6., 8.–9. klassid, 10.–12. klassid;
2012/2013. õppeaastal 3., 6., 9., 10.–12. klassid.

Gümnaasiumides kooli õppekava ning õppe- ja kasvatustegevuse riiklike õppekavadega vastavusse viimisel tuleks kindlasti lähtuda ka sellest, et uus gümnaasiumi eksamitesüsteem rakendub 2014. a kevadel.

Õpetajate töö toetamiseks uute ainekavade rakendamisel viiakse läbi täienduskoolitusi ning koostatakse juhendmaterjalid, kus selgitatakse ainekavade koostamise põhimõtteid ja uuendusi õppeprotsessis, avatakse konkreetsemalt õpitulemused ja õppesisu, käsitletakse üldpädevuste kujundamise ja ainetevahelise lõimingu võimalusi ning õpitulemuste hindamist.

Olemasoleva õppekirjanduse kasutamine ning õppekirjanduse järkjärguline uuendamine

Uute õppekavade rakendamine ei too tingimata kaasa kogu õppekirjanduse kohest väljavahetamist, see toimub järkjärguliselt ning vastavalt vajadusele õppeaineti erinevalt, arvestades õppekavade rakendumise ajakava ning ainekavades tehtud muudatuste ulatust ja iseloomu.

Allpool esitatud tabelites¹ on õppeaineti ära toodud õppekirjanduse uuendamise vajadus lähtuvalt muudatuste ulatusest põhikooli ja gümnaasiumi uuendatud ainekavades, mis:

- 1) võimaldavad kasutada olemasolevat õppekirjandust kuni tavapärasel tempos uuendatud õppekirjanduse valmimiseni, kuid vajalikuks võib osutuda lisamaterjali kasutamine;
- 2) eeldavad õppekirjanduse uuendamist või uue õppekirjanduse koostamist.

PÕHIKOOLI ÕPPEKIRJANDUS

Ainekavade muudatused võimaldavad olemasoleva õppekirjanduse kasutamist kuni	Muudatused ainekavades eeldavad õppekirjanduse uuendamist või uue õppekirjanduse koostamist.
--	--

¹ Tabelid on koostatud teabe põhjal, mille esitasid REKKi ja TÜ HUÕAK juures ainekavasid väljatöötanud töörühmad. Lisateavet muudatustest ainekavades saab leida seletuskirjades põhikooli riikliku õppekava ja gümnaasiumi riikliku õppekava eelnõude juurde aadressidel https://www.oppekava.ee/pohikooli_riikliku_oppekava_eelnou_seletuskiri ja https://www.oppekava.ee/guemnaasiumi_riikliku_oppekava_eelnou_seletuskiri.

tavapärasel tempos uuendatud õppekirjanduse valmimiseni.	
KEEL JA KIRJANDUS	
Eesti keel 1. - 9. klassini Kirjandus 5.- 9. klassini Vene keel 1. - 9. klassini Kirjandus 5.- 9. klassini Olemasoleva õppekirjandusega saab õpetamist jätkata, kuna alates 5. klassist on olemas eraldi keele- ja kirjandusõpikud.	Õppekirjanduse uuendamisel tuleb lähtuda uue ainekava rõhuasetustest (suulise ja kirjaliku väljendusoskuse arendamine, tekstitöö, suhtlus virtuaalkeskonnas, autorite ja kirjandusteoste valik, kirjandusteoste analüüs, probleemide arutamine jms). Tekstiõpetuseks ja kirjandustekstide käsitlemiseks oleks vaja ka tekstikogumikke.
VÕÕRKEELED	
Eesti keel teise keelena, inglise, saksa ja prantsuse keele õpetamist saab olemasoleva õppekirjandusega jätkata. Õppekirjanduses puuduvate uuenenud ainekavade teemade õpetamiseks saavad õpetajad kasutada lisaõppematerjale nii nagu seda tehakse ka praegu, sest autentsete alustekstid vajavad pidevat kaasajastamist.	Vajadus uue õppekirjanduse järele: 1. Vene keel – eriti vene keel B-keelena, Kasutuses olev õppematerjal vajab välja vahetamist, kuna vastab vaid osaliselt EN keeletasemetele ja tänapäevastele nõuetele õppemeetodite osas. 2. Prantsuse keeles A-keelena Tuleks jätkata kodumaise kaasaegse õpikuteseria koostamist põhikooli I ja II astmele (on olemas K. Meinart'i õpik-töövihik 2.-3. klassile).
MATEMAATIKA	
Matemaatika õpetamist 1.- 5. klassini saab olemasoleva õppekirjandusega jätkata.	Matemaatika 6.- 9. klassi õppekirjandust on vaja uuendada.
SOTSIAALAINED	
Ajalugu saab 5.- 9. klassini õpetada olemasolevat õppekirjandust kasutades. Ühiskonnaõpetust 9. klassis saab õpetada olemasoleva õppekirjanduse alusel. Inimeseõpetust I ja II kooliastmes saab õpetada olemasoleva õppekirjanduse alusel.	Õppekirjanduse uuendamise vajadus tuleneb ainekavade ulatuslikematest muudatustest. 1. Ühiskonnaõpetus II kooliastme ainekava kontseptsioon ning õppesisu muutused ning seetõttu on vaja uut õppekirjandust. 2. Inimeseõpetuse uuenenud ainekava kohaselt on III kooliastmes ühe inimeseõpetuse tunni asemel kaks tundi ning seetõttu kujundatud uus õppesisu – tervisekasvatus.
LOODUSAINED	
Loodusõpetust, geograafiat, keemiat ja füüsikat saab õpetada olemasoleva õppekirjanduse alusel õppida.	Loodusõpetuse, bioloogia, geograafia, keemia ja füüsika õppekirjanduse uuendamise vajadus tuleneb muutustest loodusainete ainekavades, kus on võetud suund uurimuslike oskuste arendamisele läbi praktiliste tööde ning orienteeritus igapäevaeluliste probleemide lahendamisele. Need aspektid on olemasolevas õppekirjanduses äärmiselt vähe kajastatud. Bioloogia uuenenud ainekavas on seniselt objektikeskselt lähenemiselt üle mindud protsessikesksele lähenemisele. Geograafia uuenenud ainekavas on integreeritud

	<p>Eesti ja Euroopa teemad varasema eraldi käsitlemise asemel.</p> <p>Füüsika ainekava muudatused õppesisu ja õpitulemuste osas on võrreldes eelmise ainekavaga suured.</p> <p>Keemia ainekavas on ulatuslikumad muudatused õppesisus, kus on muutunud teemade järjekord ning on vähendatud enamiku teemade käsitlemise sügavust.</p>
KUNSTIAINED	
<p>Muusikat ja kunsti saab 1.- 9. klassini õpetada olemasoleva õppekirjanduse alusel.</p>	<p>III kooliastme muusika õppekirjanduse uuendamise vajadus tuleneb õppesisu vähendamisest ainekavas. Kunsti õppekirjandust tuleb uuendada, sest ainekavas on tähtsustunud visuaalse ja verbaalse kommunikatsiooni ning kunsti sisuküsimused: oma arvamuse ja sõnumi väljendamine, visuaalse informatsiooni otsimine ja mõtestamine, nii oma kui teiste loodud kunstiteose tõlgendamine.</p>
TEHNOLOOGIA	
<p>Käsitööd ja kodundust saab II ja III kooliastmes olemasoleva õppekirjanduse alusel õpetada. Tehnoloogiaõpetust saab olemasolevate õpikute alusel õpetada.</p>	<p>Õppekirjanduse uuendamise vajadus tuleneb tehnoloogiaõpetuse II ja III kooliaste ainekavast, kus on lähtekohaks toetada toote terviklikku arendustsükli põhised õpet (toote disain ja teostamine, joonestamine jne).</p> <p>I kooliastme <i>Käsitöö</i> tarbeks puudub õppekirjandus.</p>
VALIKAINED PÕHIKOOLIS	
<p><i>Karjääriõpetus</i> – õppematerjali saab kasutada</p>	<p><i>Usundiõpetuse</i> ja <i>Informaatika</i> õppekirjandus puudub</p> <p><i>Karjääriõpetuse</i> õppekirjandus vajab uuendamist.</p>

GÜMNAASIUMI ÕPPEKIRJANDUS		
<p>Ainekavade muudatused võimaldavad olemasoleva õppekirjanduse kasutamist kuni tavapärasel tempos uuendatud õppekirjanduse valmimiseni.</p>	<p>Muudatused ainekavades eeldavad õppekirjanduse uuendamist.</p>	<p>Muudatused ainekavades nõuavad valikkursustele uue õppekirjanduse koostamist.</p>
KEEL JA KIRJANDUS		
<p>Keele ja kirjanduse õpetamisel saab olemasolevat õppekirjandust osaliselt kasutada, kuid see ei vasta kursuste struktuurile ja jätkata.</p>	<p>Õppekirjanduse uuendamise vajadus tuleneb ainekavade ulatuslikest muudatustest.</p> <p>Eesti keele ja vene keele ainekavade struktuur ja kursuste sisu on seoses emakeeleõpetuse kontseptsiooni tänapäevastamisega</p>	<p>Õppematerjalile on vaja valikkursuste õpetamiseks. Valikkursused: <u>Eesti keel ning kirjandus</u> - "Kõne ja väitlus", „Müüt ja kirjandus“, „Kirjandus ja ühiskond“, „Draama ja teater“,</p>

	<p>niivõrd muutunud, et vaja on uut õppekirjandust, samuti valikkursuste õpetamiseks.</p> <p>Kirjanduse ainekavas on üks kohustuslik kursus vähem, vene õppekeelega koolis 4 kohustuslikku kursust vähem. Ainekava on koostatud kursuseti. Kirjanduse kasvanud maht ja muutunud teabekeskond ei võimalda enam maailmakirjanduse ajalugu õpetada, tähelepanu keskmes on kirjandushuvi äratamine ja lugejavõimete arendamine. Seetõttu on muutunud kirjanduse ainekava ülesehitus, sisu ja õpetamise meetodika. Senise eesti, vene ja väliskirjanduse õpikud on kirjanduse ajaloo õpikud, uue ainekava rakendamiseks on vaja uutele kursustele vastavat õppekirjandust, mis sisaldab ka kirjandustekste. Eesti õppekeelega kooli ainekavas on kursusi, mille õpetamiseks materjal täiesti puudub.</p>	<p>„Kirjandus ja film“, <u>Vene keel ning kirjandus -</u> „Vene keel Eestis“, „Maailmakirjandus antiikajast 18. sajandini“, „Tänapäeva vene kirjandus“, „Tänapäeva väliskirjandus“</p>
VÕÕRKEELED		
<p>Olemasolevat õppekirjandust on võimalik kasutada inglise ja prantsuse keele õpetamisel kuna ainekavades suuri muudatusi ei ole ja EN keeletasemetele vastavatele õpikute valik on piisav. Eesti keel teise keelena õpetamisel saab olemasolevaid õpikuid kasutada osaliselt.</p>	<p>Õppekirjanduse uuendamise vajadus tuleneb muudatustest ainekava, kus lähtuti Euroopa keeleõppe raamdokumendi põhimõtetest ja keeleoskustasemetest. Esmajärjekorras vajab uuendamist vene keele ja saksa keele õppematerjal.</p>	
MATEMAATIKA		
<p>Olemasolevat õppekirjandust on võimalik kasutada.</p>	<p>Õppekirjanduse uuendamise vajadus tuleneb muudatustest ainekavas. Laia matemaatika õppekirjandus tuleb uuendada.</p>	<p>Kitsas matemaatika on uus õppeaine, mistõttu on vajalik uus õppekirjandus. Õppematerjale on vaja ka valikkursuste õpetamiseks. Valikkursused: „Loogika“, „Majandusmatemaatika elemendid“, „Arvuteooria elemendid I“, „Arvuteooria elemendid II“, „Diskreetse matemaatika elemendid I“, „Diskreetse matemaatika</p>

		elemendid II“, „Planimeetria I. Kolmnurkade ja ringide geomeetria“ ja „Planimeetria II. Hulknurkade ja ringide geomeetria“
SOTSIAALAINED		
<p>1. Ajaloo kursuste õpetamisel saab kasutada olemasolevat õppekirjandust, välja arvatud Lähiajalugu III (temaatiline) kursus, mille õppimiseks on vaja uut õpikut. Valikkursusi saab õppida Inimene-ühiskond-kultuur kursuse õpikute alusel.</p> <p>2. Ühiskonnaõpetust saab õppida olemasoleva õppekirjanduse alusel, kuid aktuaalsete teemade käsitlemiseks peab õpetaja kasutama lisamaterjali.</p> <p>3. Inimeseõpetuses perekonnaõpetuse õpetamisel saab kasutada olemasolevat õppekirjandust, kuid osade teemade puhul on vaja kasutada täiendavat materjali.</p>	<p>Ajaloo, ühiskonnaõpetuse, inimeseõpetuse õppekirjandus vajab uuendamist.</p> <p>Probleemiks võib kujuneda õpikute kasutamine erinevate kursuste õpetamiseks samal ajal, st ka Eesti ajaloo ülevaateemade juures oleks vaja Inimene-ühiskond kultuur kursuste õpikuid, mida kasutatakse samal ajal üldajaloo põhikursuse õppimiseks.</p> <p>Eesti ajaloo õpikusse tuleb teemablokkide ette lisada ülevaade üldajaloost.</p> <p>Lähiajaloo III (temaatilise) kursuse õpetamiseks on vaja uut õppekirjandust. Osadele teemadele vastav õppematerjal on olemasolevates õpikutes olemas, kuid osade teemade õppimiseks peab õpetaja otsima lisamaterjali.</p>	<p>Õppematerjale on vaja valikkursuste õpetamiseks.</p> <p>Valikkursused: „Üldajalugu – maailma ajalugu: tsivilisatsioonid väljaspool Euroopat“, „Üldajalugu – Euroopa maade ja Ameerika Ühendriikide ajalugu“, „Psühholoogia“, „Inimene ja õigus“, „Sissejuhatus filosoofilisse mõtlemisse“, „Tänapäeva filosoofilised küsimused“</p>
LOODUSAINED		
<p>Loodusainete õpetamisel saab kasutada olemasolevat õppekirjandust, välja arvatud füüsika, kus 1. kursuse kohta õppematerjal puudub.</p>	<p>Õppekirjanduse uuendamise vajadus tuleneb bioloogia, geograafia, keemia, ja füüsika ainekavadest, kus oluliseks muutuseks on uurimuslike oskuste arendamine läbi praktiliste tööde ning orienteeritus igapäevaeluliste probleemide lahendamisele. Need aspektid on olemasolevas õppekirjanduses äärmiselt vähe kajastatud.</p> <p>Füüsika õppekirjandus vajab kõikide kursuste osas uuendamist. Esmajärjekorras on aga vaja õppematerjali füüsika 1. kursuse jaoks.</p>	<p>Õppematerjale on vaja valikkursuste õpetamiseks.</p> <p>Valikkursused: „Rakendusbioloogia“, „Geoinformaatika“, „Keemiliste protsesside seaduspärasused“, „Elementide keemia“, „Elu keemia“, „Füüsika ja tehnika“, „Teistsugune füüsika“, „Loodusteadused, tehnoloogia ja ühiskond“, „Mehhatroonika ja robotika“, „3D-modelleerimine“, „Joonestamine“, „Arvuti kasutamine uurimistöös“, „Rakenduste loomise ja programmeerimise alused“, „Globaliseeruv maailm“.</p>
KUNSTIAINED		

<p>Muusika õpetamisel saab kasutada olemasolevat õppekirjandust.</p>	<p>Muusika õpetamiseks puudub õppematerjal romantismi kohta. Uuendada tuleks laulikut, kuhu on oluline lisada uut repertuaari. Kunsti õppematerjal vajab uuendamist, sest muutus õppeaine kontseptsioon. Sobivaimaks vormiks oleksid töövihikud või töölehed, millest koostatakse õpimapp</p>	
<p>VALIKKURSUSED</p>		
		<p>Õppematerjale on vaja valikkursuste õpetamiseks. Valikkursused: Usundiõpetus – „Inimene ja religioon“, „Eesti usuline maastik“ Riigikaitse – „Riigikaitse“; Majandus- ja ettevõtlusõppe – „Majandusõpetus“, „Ettevõtlusõpetus“; Karjääriõpetus; Uurimistöö alused.</p>